

poroča imenom upravnega odseka o predlogu slovenskega jezika pri c. kr. poštne in brzojavne nadravnateljstvu v Trstu in gledé slovenskih napisov nad ondrotnimi uradi. Sprejme se nastopni predlog: Deželnemu odboru se naroča, obrniti se do c. kr. trgovskega ministerstva z obrazloženo zahtevo, da se pri c. kr. poštne in brzojavne nadravnateljstvu v Trstu zagotovi slovenskemu jeziku ona veljava, katera mu gre z ozirom na ogromno večino prebivalstva vojvodine Kranjske; zlasti da se napisi nad uradi c. kr. poštne in brzojavne nadravnateljstva napravijo tudi v slovenskem jeziku. Rešijo se še poročila deželnega odbora gledé ustanov, osebnih stvari in različnih stvari, na kar deželni glavar s trikratnimi „Slava“ klici na cesarja zaključijo sejo in ob ednem tudi zasedanje.

Dopisi.

Iz Železnikov, 1. marca. (Raznoterosti.) V dan 22. februarja kot v praznik sv. Petra stol smo imeli rajsko-lepi solnčni dan, zraven je bil pa vendar zlasti dopoldanske ure prav občuten mrz. Ker po ljudskem pregovoru ostane skozi 40 dnij tako vreme, kakor je v dan sv. Petra stola, bali smo se, da nas mrz ne bo še dolgo zapustil. Temu vendar ni tako; otoplilo se nam je kakor za sedanjí čas še začudo, in imamo že res prave pomladanske dneve. — Sneg je za naše kraje letos pač prezgodaj skopnil. Lesovja in tudi oglja je vsled tega prav veliko ostalo po visoko ležečih krajih, in bo ondi moralo čakati prihodnje zime: kajti dovaževanje od tam je po kolih nemogoče. Škoda je torej večstranska. Lastniki ne bodo skupili za svojo robo denarja, žagam bo tudi manjkalo dela, kakor se že zdaj kaže. Lani osorej je bilo okoli žag nakupičenih strašanske sile hlobov; letos jih je videti le kaj malega. Tudi raz travnike je bila prezgodaj odšla snežena odeja, in bati se je, da bi mrzli vetrovi ne bili prouzročili pozebljenja travnih korenin. — Neslana influenza nas je zopet zapustila; nekaj nenavadnega pa je bila vendar popustila posameznikom. Nekateri so bili prav hudo oglušili. Najboljše zdravilo zoper to skazalo se je, da so dotični držali glave nad piskri močno vročega in hlapečga krópa, kar jim je prouzročilo potenje in povrnilo jim kmalu zopet sluh.

Ravno se je raznesel po našem trgu glas, da sta danes opoldan pogorela dva posestnika v Zabrekvi, górski vasi sosedne selške fare in občine. Bog daj, da bi suhi spomladanski čas tudi drugje ne povzročil enakih nesreč, ker je vse tako suho kakor goba. Topli in pohlevni dež bi pač koristil na več strani, tem bolj, kar se je bati, da se bodo studenci in vodé prezgodaj posušile. Toliko za danes! J. L.

— **V budgetnem odseku** se je izjavil učni minister, da je načelno pripravljen dovoliti popolno gimnazijo v Kranji, ne da bi zahteval kak donesek od občine. V Celji pa paralelno vlada ne misli dovoliti, temveč bode le preiskovala, ale bi ne kazalo osnovati spodnje gimnazije deloma s slovenskim učnim jezikom. Na poslednjo obljubo ne moremo dosti dati, ker od preiskovanj do osnove gimnazije bo pač še daleč. Saj vidimo, kako dolgo se vrši preiskovanje zaradi osnove slovenskih šol v Trstu in Gorici. S takimi obljubami hočejo se le Slovenci obdržati v Hohenwartovem klubu.

— **Volilna reforma.** Grof Hohenwart se je pri posvetovanju o volilni reformi izrekel proti vladnemu načrtu. Zahteval je pa, da se vrne deželnim zborom zopet pravica voliti poslance. Grof je dalje zahteval, da naj veleposestvo in trgovske zbornice volijo sedanje število poslancev. Nekaj poslancev se dovoli obrtnim zbornicam, ki se znova osnujejo. Število mestnih poslancev se zniža s 117 na 60, in kmetskih s 130 na 80. Poleg tega pa naj bi se četrtino zbornice volilo po občni volilni pravici. Te zahteve bi bile v škodo Slovencem, v prid pa veleposestnikom, ki odhranijo vse dosedanje predprave. Grof menda misli, da je le veleposestnik, ne pa poslanec slovenskih kmetskih občin.

— **Vabilo slovenskim pisateljem.** Leta 1893. v Ljubljani umrli trgovec g. Anton Knez je v svoji oporoki postavil „Slovensko Matico“ za svojega glavnega dediča ter ji naročil, naj iz dohodkov njegove ustanove izdava ceneno zabavno in poučno knjižnico, v kateri naj bi se tiskali v strogo narodnem duhu, na podlagi katoliške vere, toda v svobodomiselnem zmislu pisani spisi. Ker Matica namerava letos pričeti z izdavanjem Knezove knjižnice, obrača se s tem vabilom do vseh slovenskih pisateljev, prijazno jih proséč, da bi jo v ta namen blagovoljno podpirali ter ji poslali primernih spisov. Dasi Matica razven prevodov rada vsprejme vsak daljši ali krajši izvirni spis, ki se ujema z ustanovnimi določili, vendar poudarja, da bi ji posebno dobro došle zlasti povesti, poljudno pisane v prvi vrsti srednjemu stanú namenjene razprave zemljepisne, zgodovinske in prirodoznanske vsebine, životopisi, popotne črtice slike iz domoznanstva in sploh vsakovrtni spisi, če le ugajajo zgoraj navedenim pogojem. Ti kovno polo bode Matica pisateljem plačevala po 24—40 gld. „Slovenska Matica“ sicer rada vspreme vsak primerni spis, kadarkoli se ji pošlje, vendar prosi slovenske pisatelje, da bi vsaj do 1. julija t. l. blagovoljno poslali rokopisov, o katerih želé, da bi bili tiskani v I zvesku Knezove knjižnice.

V Ljubljani dné 15. svečana 1894.

Za predsedništvo „Slovenske Matice“:

Fr. Levec, predsednik.

Evgen Lah, tajnik.

— **»Radogoj«** je pristopil kot ustanovnik g. Janko Frasov, c. in kr. vojaški župnik v Bišanci v Slov. Goricah. — Vrli slovenski rodoljub g. Fr. Kalister, veletržec v Trstu, podaril je „Radogoj“ 25 delnic „Narodne Tiskarne“. Delnice predstavljajo vrednost 3000 kron.

— **»Narodni Dom«** v Ljubljani. Za zgradbo Narodnega doma pričele so se vršiti na lici mesta že potrebne priprave. Dovažuje se kamenje in odvažuje prst.

— **Z zgradbo novega poštne poslopja** v Ljubljani na mestu, kjer stoji sedaj Luckmanova hiša, katero je erar kupil za 90.000 gld. prične se v kratkem.

— **C. kr. mestni šolski svet** je ukrenil, da se na jednorazrednici na Barji zaradi škrlatice, katera se je mej šolskimi otroci v zadnjem času ondi pokazala, šolski pouk za čas bolezni ustavi.

— **Hranilnica v Novem mestu.** Pravila in opravični red za ustanavljanje se hranilnice v Novem mestu je vsled ministerskega pooblastila deželna vlada potrdila.

— **»Glasbena Matica«** priredi, kakor smo že poročali, dne 12. in 14. marca v deželni redutni dvorani koncert pod vodstvom gosp. M. Hubada. Sodelujejo gospodična Berta Leščinska, operna pevka slov. gledališča; gosp. Cecilj Vašiček, operni pevec slov. gledališča; pevski zbor „Glasbene Matice“ in slavna godba c. in kr. pešpolka Leopold II., kralj Belgijcev št. 27. Proizvajalo se bode „Stvarjenje“, oratorij v treh delih, zložil Jos. Haydn. — Sedeži se dobivajo pri Ant. Zagorjanu, knjigotržci na Kongresnem trgu.

— **Trgovska in obrtniška zbornica** v Ljubljani je v svoji seji dne 27. februarja mej splošnim odobravanjem jednoglasno sprejela nastopni predlog zborničnega predsednika: Čestita zbornica naroča predsedstvu, da svojedobno predlaga kako naj zbornica leta 1898. praznuje petdesetletnico vladanja Nj. Vel. našega presvetlega cesarja Franciška Jožefa I.

— Zbornica je izvolila za l. 1894. svojim predsednikom dosedanjega predsednika g. Ivana Perdana, podpredsednikom dosedanjega podpredsednika g. Antona Kleina in provizoričnim predsednikom g. Ivana Baumgartnerja. — Glede potovalnih pisarn se je zbornica izrekla, da jih je z ozirom na razširjenje in njih pomen in z ozirom na javne interese, uvrstiti mej dopuščane obrte. — Tudi se je zbornica izrekla za uvedbo znamk za peneča vina (šampanjec); in sicer bi se varstvo teh v interesu trgovcev in kupovalcev potrebnih znemk najboljše doseglo po mnenji zbornice s tem, če bi se registrovana znamka na-

pravila na zamašku in na vnani strani steklenice. — Za trgovske prisednike pri c. kr. okrožnem sodišči v Novem mestu predlagali so se nastopni gg. trgovci: Iv. Krajec, J. Ogoreutz, Adolf Pauser, Iv. Surc, Viktor Durini, Adolf Gustin. — Učiteljem obiskujočim petmesečni risalni tečaj na c. kr. drž. obrtni šoli v Gradci v ta namen, da bi bili usposobljeni učitelji v risanju na obrtnih nadaljevalnih šolah, dovolila je zbornica 100 gld. podpore. — Kot zastopnike v odbore obrtnonadaljevalnih šol, izvolila je zbornica: za Ribnico Marka Burger-ja, za Postojno Riharda Schäber-ja, za Kočevje Petra Jaklitscha, za Krško Antona Jugovica, za Kranj Ignacija Fok-a, za Novo mesto dr. Jos. Marinko-ta, za Tržič Leop. Ahačiča, za Kamnik Avgušтина Hermana, za Radoljico Ivana Sartorija, za Metliko Frana Štajer-ja, za Škofjo Loko Ivana Guzela. — Zbornica je sklenila poročati c. kr. dež. vladi, da je konjsko mesarstvo smatrati za rokodelski obrt. — Zbornica se je izrekla proti pomnožitvi semnjev v Ržišu in dovolila učencem na c. kr. strokovni šoli za lesno industrijo Iv. Markeš-u, Pavel Kobal-u, Jakob Kelhar-ju, Ivan Žnidaršič-u ustanove po 50 gld. in Iv. Bricelju 30 gld., učenki na strokovni šoli za umetno vezenje in šivanje čipek v Ljubljani Ivani Petrovič 50 gld. Konečno se je izrekla zahvala zborničnemu svetniku Karolu Luckmannu, ker je zastopal zbornico v enketi glede železničnega prometnega pravilnika.

— **Vabilo** na XCVIII. odborovo skupščino „Slovenske Matice“, katera bode v sredo dne 14. marcija t. l. ob 5. uri popoldne v društvenih pisarniških prostorih na Kongresnem trgu št. 7. Dnevni red: 1. Potrdilo zapisnika o XCVII. odborovi skupščini. 2. Naznanila predsedništva. 3. Poročilo književnega odseka o društvenih knjigah za leto 1894. 4. Poročilo tajnikovo. 5. Posamezni nasveti in predlogi.

V Ljubljani dne 2. marcija 1894.

Fr Levec, predsednik.

E. Lah, tajnik.

— **Pobalinstvo.** Nepeznani zlikovci namazali so v noči od minole nedelje na ponedeljek več poštних nabiralnikov po mestu z neko črno tekočino. Da bi pač policija prišla na sled tem malopridnežem.

— **V mestno hranilnico** ljubljansko vložilo ja meseca februarja t. l. 651 strank 180 736 gld. 23 kr., vzdignilo pa 330 strank 78 109 gld. 85 kr.

— **Nova brzojavna postaja** dovolila se je za Planino v logaškem okraji. Postaja bo združena z ondotno pošto. Z delom za napravo žične zveze se bode takoj pričelo.

— **Umrli** je v bolnici na Žabjaku minolo soboto Alojzij Novak, ki je po leti lanskega leta zavrato ustrelil v Šiški Koslerjevega nadsodarja Janeza Stenovca. Ker je bil Novak močno bolan celi čas, zaradi tega ni bil sojen.

— **Pobegnil** je te dni kaznjenec tukajšne prisilne delavnice Franc Geršič, doma iz Metlike. Bil je s tovariši na delu v Streliških ulicah pri zravnavanju ceste.

— **Dva otroka sta zgorela** v Premu na Notranjskem. Mati ju je pustila sama doma, otrokoma pa se je igralo z žveplenkami užgala obleka in opekla sta se tako močno, da sta bila že mrtva, ko se je vrnila mati. Eden otrok je bil star dve leti, drugi šest mesecev.

— **Izpred porotnega sodišča.** Dne 1. t. m. stal je pred porotniki 20letni Miha Tavčar iz Javorje nad Škofjo Loko, zatožen hudodelstva uboja doprinesenega s tem, da je na pustno nedeljo letos na Muravi zabol z nožem Antona Bogataja v hrbet s tako močjo, da je nož prodril v leva pluća, vsled česar, se je Bogataj v kratkem času zgrudil mrtev na tla. Tavčarja so obsodili na 6 let težke ječe. — Posestnik Janez Bukovac iz Sodevcev v črnomaljskem okraji in njegova žena Marija, zatožena hudodelstva goljufije bila sta dne 2. marcija zatožbe oproščena. — Dne 3. marcija vršila se je obravnava proti osmim osebam zaradi hudodelstva ponarejanja kovanega denarja in sicer so sedeli na zatožni klopi: 21letni Martin Masterl,

19letni brat njegov Jakob, 24letni Blaž Benedičič in njegova 52letna mati Marija, vsi iz Crngroba pri Škofji Loki; nadalje 22letni Janez Žitnik, 54letni Jož Vidmar in njegova sinova 23letni France in 15letni Janez, vsi doma na Češenci pri Mirnipeči na Dolenjskem. Obsojeni so bili: Martin Masterl na dve leti, Blaž Benedičič na 14 mesecev, Jakob Masterl na edno leto, Jože Vidmar na 14 mesecev, Janez Vidmar na osem mesecev; Marija Benedičič, Janez Žitnik in France Vidmar so bili obtožbe oproščeni.

Z lokomotivo jo je pobegnil.

Čudni dogodek se je pritepil te dni v Rheinah. Na glavnem prehodu je stala rezervna lokomotiva. Strojvodje ni bilo baš na lokomotivi, kurjač jo je pa baš mazal in na drugo ni pazil. V tem je skočil na lokomotivo čedno oblečen mož s polno brado. Hitro je stroj odvril in spustil par ter skozi kolodvor jo odpeljal proti Osnabrücku, ne meneč se za klice in za znamenja, da naj ustavi. Tujec je moral dobro vaje biti lokomotive, kajti ljudje, ko so ga videli, kako je ogenj vrejal, potem pa držeč z levico regulator prav kakor strojvodja stal na lokomotivi. Na tiru za kolodvorom stal je samotežni železniški voziček, s katerega so nekaj razkladali. Delavci so takoj dali znamenje, da naj ustavi in on je pa s piščalko od lokomotive dal znamenje, da naj se pazijo. Lokomotiva se je z vso silo zaletela v voziček, da se je daleč slišalo in potem ga porivala pred seboj. Peljajoč mimo delavcev je neznanec jih vojaški pozdravil. Naravnost čudno je, da 14 centov težkega vozička ni stroj vrgel s tira. Sedaj nadaljevala se je divja vožnja proti Osnabrücku.

Štirinajst kilometrov oddaljena postaja Hörstel bilo je brzojavno obveščena o tem dogodku. Naročeno je bilo, da naj ga ustavi s tem, da ga spuste na kak končen tir. Ker pa uredba na kolodvoru tega ni dopuščala, so uradniki samo z rudečimi zastavami in z mahanjem s kapami ga skušali ustaviti. Tujec pa ni ustavil, temveč je le s premogom kamenjal uradnike. K sreči na progi ni bilo nobenega vlaka, ker sicer bi se bila utegnila pripetiti velika nesreča. Ker so tudi drugi kolodvori bili obveščeni o čudnem dogodku, so na postaji Ibbenbüren vse storili, da ga ustavijo.

Iz Osnabrücka se je bila nasproti še poslala druga lokomotiva, da ga ustavi. K sreči je pa bil neznanec pozabil na kurjavo in je lokomotiva skozi postajo Ibbenbüren zaradi pomanjkanja para se že le počasi pomikala, tako da sta dva uradnika lahko skočila na lokomotivo in tujca prijela. Lokomotivo sta ustavila, tujca pa izročila policiji. Pokazalo se je, da je ta predrznež Francoz Blanč, ki je kot mašinist delal pri grajenju nekega kanala. Ravno kar je prišel iz bolnice in se mu menda meša v glavi. Stroj je bil od te vožnje le malo poškodovan.

Atentat v Pragi.

Dne 28. m. m. našli so v Pragi pred Vaclavo posojilnico, katero je pred nekaterimi leti osnovala duhovščina, bombo. V tej hiši je tudi uredništvo krščanskoso-